

I. Analiza tekstu

Młodzieniec Lemminkäinen*, zuchwały i nieco pyszałkowaty, chce zdobyć żonę wysokiego urodzenia w wiosce Saari. Mimo sprzeciwu matki, która odkrywa jego zamiary, młodzieńcowi, wcześniej wyśmiewanemu przez dziewczynę z okolicy, udaje się oczarować piękną Kylliki. Dziewczyna prosi go, żeby przyrzekł, że nigdy jej nie opuści i nie uda się na wyprawę wojenną. Lemminkäinen przysięga, ale również prosi dziewczynę, aby nigdy nie oddaliła się z domu, aby nie powróciła do Saari tańczyć. Kylliki łamie jednak obietnicę. Dotknięty tym Lemminkäinen chce ją opuścić i zdobyć inną żonę w Pohjola: zgadza się pokonać w wyścigu na łyżwach łosia z Hiisi, okiełznać ognistego konia, trafić strzałą łabędzia z Tuonela. Nie udaje mu się wykonać tego ostatniego zadania. Zostaje poćwiartowany przez pasterza i wrzucony do rzeki. Kylliki widzi krwawiące zęby grzebienia i pojmuje, co się wydarzyło. Matka zbiera części ciała syna i za pomocą magicznych zaklęć i boskich maści, przyniesionych przez pszczołę, przywraca mu życie. Lemminkäinen rzuca się w nowe przygody, ale gwałtownością i pychą prowokuje zemstę tych, których znieważył. Wraz z innymi bohaterami, pomiędzy którymi znajduje się silny i mądrzejszy Väinämöinen (który śpiewa pieśni przy akompaniamencie *kantele*, rodzaju cytry, wykonanej ze szczęki wielkiego szczupaka) i Kullervo, dzielny, ale naznaczony przez zły los, bierze udział w wyprawie przeciwko Pohjola, aby zdobyć Sampo, magiczną szkatułkę, zawierającą zasady zdrowia i życia.

* Młody Lemminkäinen, nieszczęsny Kullervo i mądry Väinämöinen są bohaterami *Kalevali*, poematu, który Elias Lönnrot (1802-1849) stworzył w latach 1835-1849, opracowując najstarsze fińskie pieśni.

Giorgio P. Panini, *Mitologia. Atlas*. Przekład: J. Ciechanowicz, J. Stępniewski, Wyd. Arkady 1996, s.85.

1. W fińskim poemacie można odnaleźć znany w kulturze europejskiej wątek baśniowy, taki jak:

- a) nieszczęśliwa miłość b) poszukiwanie „wody” życia
 c) posługiwanie się magią d) przyjaźń na całe życie

2. Lemminkäinen jest człowiekiem:

- a) spokojnym b) porywczym c) skromnym d) zarozumiałym

3. Aby zdobyć serce ukochanej, Lemminkäinen musi okazać:

- a) zręczność b) dobre maniery c) odwagę d) poczucie humoru

4. Przedmiotem magicznym w utworze jest:

- a) użyta w wyścigu łyżwa b) grzebień Kylliki
 c) szkatułka z zasadami zdrowia i życia d) dostarczona przez pszczoły maść

5. W poemacie znajdujemy informacje o:

- a) upodobaniach Kylliki b) talencie Väinämöinena
 c) sile przeznaczenia d) znaczeniu obietnicy

6. Powyższy tekst można zatytułować następująco:

- a) tragedia Lemminkäinena b) pogoń za ognistym koniem
 c) straszne przeżycia Kylliki d) cudowne ocalenia

II. Nauka o języku

7. Wyrażenie przymikowe jest zawarte w zdaniu:

- a) Chodzę do szkoły. b) Wszystko mi powiedział.
 c) Czytała o kosmitach. d) Śpiewała i tańczyła.

8. Odmienną częścią mowy jest:

- a) przymiotnik b) rzeczownik c) przyimek d) przysłówek

9. Prawidłowo jest nazwany przypadek rzeczownika w zdaniu:

- a) Bawi się lalkami. - narzędnik b) Recytowała wiersze. - biernik
 c) Pomagała babci. - celownik d) Nie znam drogi. - dopełniacz

10. Czasownik może mieć formę trybu:

- a) wykrzyknikowego b) przypuszczającego c) rozkazującego d) orzekającego

11. Rodzaj żeński ma rzeczownik w zdaniu:

- a) Kupił chleb. b) Pojechał nad morze. c) Nie lubi deszczu. d) Bawi się z dzieckiem.

12. Rodzaj męskoosobowy ma czasownik w zdaniu:

- a) Spacerowali po plaży. b) Myślę o wakacjach.
 c) Pobiegły do domu. d) Był tu wczoraj.

13. Wyrazy pokrewne są zapisane w szeregu:

- a) łódź, łódka b) łódź, żaglówka
 c) żaglówka, żeglarz d) żeglarz, marynarz

14. Wyrazami bliskoznacznymi są rzeczowniki:

- a) huśtawka i karuzela b) miś i niedźwiadek
 c) brama i furka d) słowo i wyraz

15. Częstkę „nie” piszemy razem z:

- a) rzeczownikami b) przymiotnikami c) przysłówkami d) czasownikami

16. Prawidłowo powiemy:

- a) Wzięłem klucze. b) Byłem na dworzu.
 c) Dzisiaj jest ósmy wrzesień. d) Zrobił to niechcący.

III. Literatura

17. Szwajcarski podróżnik Linde pomógł Stasiowi („W pustyni i w puszczy”) w:

- a) budowie szałasów b) umocnieniu zeriby
 c) oswojeniu słonia d) ucieczce z Chartumu

18. Niektórym miejscom i siedzibom Staś nadawał nazwy . Były to m.in. nazwy:

- a) Dolina Kalego b) Góra Lindego c) Kraków d) Paryż

19. Staś uratował Nel przed:

- a) muchą tse-tse b) wobo c) tygrysem d) lwami

20. Powieść „W pustyni i w puszczy” to książka o:

- a) dziecięcej przyjaźni b) zwiedzaniu świata
 c) rodzinnych sporach d) afrykańskiej przyrodzie

21. Chłopcem, który poświęcił życie w obronie ideałów, był:

- a) król Maciuś Pierwszy b) Nemecek
 c) Tomek Sawyer d) Tom Canty

22. W książce „Książę i żebrak” przyczyną kłopotów głównych bohaterów jest:

- a) zamiana ubrań b) rewolucja
 c) ucieczka z kraju d) podobieństwo wyglądu

23. We fragmencie wiersza Juliusza Słowackiego znajdujemy:

- a) przerośnięcie
 b) porównanie
 c) epitet
 d) wyraz dźwiękonaśladowczy

*Niechaj mnie Zośka o wiersze nie prosi,
Bo kiedy Zośka do ojczyzny wróci,
To każdy kwiatek powie wiersze Zosi,
Kaźda jej gwiazdka piosenkę zanuci.
Nim kwiat przekwitnie, nim gwiazdeczka zleci,
Słuchaj - bo to są najlepsi poeci.*

24. Adresatem wiersza jest:

- a) poeta b) ojczyzna
 c) mała dziewczynka d) każdy człowiek

25. Najlepszą poezję, według osoby mówiącej w wierszu, tworzy:

- a) tylko utalentowany człowiek b) ojczysta przyroda
 c) niebo nad ojczyzną d) Zośka w ojczyźnie

26. Prawidłowo dobrane znaczenia znajdują się w szeregu:

- a) powieść - narrator b) baśń - fantastyka
 c) wiersz - rozdział d) piosenka - refren